

ČRNO na BELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

LETO DNI JE MINILO...

Ko to pišem, sicer še ni minilo leto dni, odkar smo prvič črno na belem ugotovili, da ima naša podružnica svoje glasilo. Naš list je prvič izšel 3. septembra 1947. Če se nam bo posrežilo, bo ta številka, in sicer trinajsta, izšla približno ob prvi obletnici »Črne-ga na belem«.

To pa pomeni, da naš list izide vsaj povprečno enkrat na mesec in da je torej treba 13. številko šteti v drugi letnik. Ob prvi obletnici našega lista pa bi bilo treba ugotoviti še marsikaj drugega, mnogo pomembnejšega. Napraviti bi bilo treba obračun o našem glasilu. Kako smo izpolnili program, ki ga je »Črno na belem« objavilo v svoji prvi številki? V tisti številki je rečeno: »Naš list bo poročal o vsem tem. Pisal bo o tem, kaj vas boli, kar vas zanima, zato bo pisal tudi o naši preskrbi... Pišite o uspehih« naše preskrbe!... poročal bo o vsem, kar žive ljudi zanima. Člani smo društva »Jože Moškršč«... Pisali bomo o vašem delu. O društvenih uspehih, prosvetnih in fizikokulturnih prireditvah. Kdo bo pisal?... Pišite torej!... V naših oddelkih imamo udarnike. Pisali bomo tudi o njih. Naš list pa boste vsi brali — ker bo vaš. To je vestnik naše sindikalne podružnice. Ali vas zanima, kaj naša podružnica dela? Nekateri pravijo, da naša podružnica nič ne dela. Naš vestnik pa bo dokazal, da podružnica dela, kolikor pač delajo njeni člani...

Sprevidimo, da je bil naš program zelo obsežen. Pisali smo sicer nekoliko, toda pisali so le nekateri, nikakor pa ne vsi tisti, ki so pri nas pismeni. Govorili smo precej o uspehih in napakah naše podružnice. Skušali smo vzgajati mladino ali ji nuditi priliko, da bi se vzgajala sama. Da bi sodelovala v našem listu, ki naj bi bil predvsem njeno glasilo. Mnogo premalo smo pisali o prosvetnem delu in naših ožjih kulturnih vprašanjih. Izpolnili smo program o fizikokulturnem poročanju. Proizvodnji in udarništvu v našem podjetju smo posvečali precej pozornosti. Morda smo pa še premalo popularizirali naše udarnike. Mnogo smo govorili o izboljšanju delovne discipline. Premalo smo pa pisali o predlogih za izboljšanje sindikalnega dela, kakor tudi o ukrepih za povečanje proizvodnje, znižanje polne lastne cene itd. Premalo smo se poglobili v idejno-politično, vzgojno delo. Očitajo nam pa prav tako da smo bili preveč suhoparni. Nekateri si želijo živahen informativni list. Pozdravili bi v njem celo kakšen dovtip. Drugi pa hočejo, naj bi bil naš vestnik čim bolj resen in »na višini«.

Leto dni je minilo... Dovolj časa, da bi pravilno ocenili naš vestnik: da bi se izkristaliziral program našega dela; da bi kdo s primerno analizo pokazal konkretno na največje napake in nakazal glavne naloge. Leto dni je minilo, tega pa ni nihče storil. V preteklem letu smo torej marsikaj zamu-

KAJ JE SKLENIL PLENUM UPRAVNEGA ODBORA

Saj vsi do neke mere čutimo, da ne gre, kakor bi bilo treba. Naši sindikalno življenje je res preveč mrtvo. Kje iskati vzrokov? Da ne dela upravni odbor in njegove komisije, da se članstvo ne razmaje dovolj? Na obeh straneh bo nekaj krivde. Če se tisti stari izgovor privleče na dan, da je tudi podjetje, vročina, dopusti pri tem mrtvilo soudeleženi — potem imamo mero polno. Pa se ne bomo nič več izgovarjali. Premostimo ovire, odpravimo vzroke.

Ta namen je imel sindikalni plenum naše podružnice v torek 10. avgusta. Plenuma naj bi se udeležili ves upravni odbor, nadzorni odbor, člani važnejših komisij in grupni poverjeniki. Vsi se ga niso udeležili — spet dokaz več našim slabostim. Tisti pa, ki so prišli, so vsak po svoje tožili o težavah pri delu. In marsikaj pametnega smo se le domenili. Predvsem tudi to, da bo naš »Črno na belem« redno mesečno izhajal (urednik res nima nič proti temu, nasprotno, navdušen je, zlasti če se bodo vsi tovariši držali sklepa, da bodo do določenega roka prispevali poročila vsak s svojega področja dela in agitirali za sodelovanje med članstvom). »Črno na belem« pa bo tudi redno prinašal poročila o najvažnejših sklepih in izvrševanju teh s sej upravnega odbora. Saj gre upravičeno večkrat med članstvom glas: kaj pa sploh upravni odbor dela. Že tole poročilo, ki ga zdajle berete, je prvi sad tega sklepa: prinaša vam sklepe našega zadnjega plenuma. Predvsem organizacijske sklepe, kajti sklepe s področja posameznih komisij obravnavajo nekateri ostali prispevki.

Torej, da ni prave povezave s članstvom, ugotavljamo. Naš list naj posreduje med odborom in članstvom, komisije, grupni poverjeniki, sestanki, osebni stiki. Saj oblik je dosti, le da se jih dovolj ne poslužujemo. Grupni poverjeniki na primer. Že na prvi seji po občnem zboru je bilo sklenjeno, da

dili, tisti, ki smo delali, in tisti, ki so kritizirali ali ki bi morali kritizirati. Zdaj pa začnemo novo leto. Marsikaj bomo imeli priliko popraviti. Če bomo imeli dober program za kulturno-prosvetno delo, bode v njem zajete tudi naloge našega lista.

Poglavitno pa je: Če hočemo izpolniti kakršen koli program, če želimo, da bo naš list izšel v drugem letu vsaj dvanaajstkrat in da ne bo vsaj slabši — pišite! To je naš program. Pišite! Pišite vsi, ki vam je vsaj nekoliko pri srcu uspeh naše podružnice: ki želite, da se dvignemo na višjo kulturno in ideološko stopnjo: ki stremite po napredku vsega našega delovnega ljudstva; ki se zavedno borite v velikem boju za socializem ter zaradi tega ne zanemarjate tudi takšnega »postranskega« dela, kakršno je sindikalno. Pišite!

bodo od časa do časa po potrebi razširjene seje upravnega odbora; tako imenovani plenumi. Teh se udeležujejo grupni poverjeniki — ali pa ti povedo članstvu, kaj se je na takem plenumu sklepalo. Pa še več, če kateri koli grupni poverjenik pri svojem delu med članstvom grupe ugotovi, da bi bilo treba kak problem obravnavati na seji upravnega odbora, se lahko takoj naslednje seje udeleži. Pa sklep torej ni nov. Toda na zadnjem plenumu smo ga obnovili, ker se ga doslej še nihče ni poslužil. Vsaj v bodoče se ga poslužimo. V nasprotnem primeru bo dokaz, da grupni poverjeniki ne opravljajo zadovoljivo svojih dolžnosti in jih tedaj lahko članstvo pokliče na odgovornost.

Zavladalo je tako mnenje, da se upravni odbor preveč omejuje na razne akcije, priložnostne proslave, prostovoljno delo, predavanja. Celotako je včasih to mnenje razumeti, kakor da je sindikat predvsem priganjač. Zato smo na plenumu sprejeli tale sklep: čimprej naj bodo v vseh grupah sestanki in edina točka dnevnega reda naj bo kritika članstva o našem sindikalnem delu in življenju. To mora biti šola našega upravnega odbora. In če je potrebno, naj bo še skupen množični sestanek vse podružnice o tem vprašanju. Potem bomo pa videli, kdo je več zagrešil in na kakšen način bomo odpravili sedanje ovire.

To so najvažnejši sklepi in ako bomo te pravilno izvedli, bo tudi precej. Najhujiši pa je vsekakor molk ali kvečjemu tiho šušljanje za vogali: na dan z besedo, da bo za vse bolje!

Dj.

KATERI GRAFIČNI KOLEKTIV JE NAJBOLJŠI?

Lani smo več ali manj upravičeno pričakovali, da se bo naš delovni kolektiv uvrstil med najboljše grafične podružnice v državi. Vsekakor smo zasluženo prejeli prehodno zastavo kot najboljši grafični kolektiv v Sloveniji. Nikakor ni bila neskrupnost, če je kdo upal, da bomo prejeli tudi zvezno zastavo.

Že zato bo zdaj naše člane zanimalo, da je bila 27. in 28. julija v Beogradu konferenca ocenjevalne komisije za podelitev prehodnega prapora najboljšemu grafičnemu delovnemu kolektivu v državi. Na konferenci sta zastopala interese najboljšega grafičnega kolektiva Slovenije, »Ljudske pravice«, tov. dr. Kovič kot zastopnik glavne direktije in naš predsednik R. Čenčič.

Naš upravni odbor je na podlagi zapisnikov te konference ugotovil, da so nepravilno ocenjevali naš kolektiv in bili v netovariškem ter neobjektivnem odnosu do tiskarne Ljudske pravice. Zato je vložil protest na vsa pristojna mesta. Članstvo bomo obvestilo izidu pritožbe.

OBRACUN O DELU UPRAVNEGA ODBORA OB PLENUMU

ALI NAŠ SINDIKAT DELA?

Naslednja poročila, ki smo jih slišali na plenumu našega upravnega odbora 10. avgusta, naj nekoliko odgovorijo na naslovno vprašanje. »Črno na belem« je vestnik naše sindikalne podružnice, zato je njegova prva naloga poročati o našem sindikalnem življenju. Prav zaradi tega je pa tudi nekoliko upravičena sodba tistih, ki pravijo, da naša podružnica ne dela, če tudi ne izhaja njen vestnik.

Vendar bi delali podružnici kot celoti veliko krivico, če bi bil le njen vestnik merilo vsega njenega delovanja. Vsekakor si moramo želeli, da bi bil naš list čim bolj verno ogledalo vsega podružničnega dela. To zdaj še ni. Zato pa ne smemo kratkoma obsojati vse podružnice, češ da spi.

Na plenumu so se tovariši funkcionarji sicer morali dotakniti nekaterih manjših pa tudi večjih napak, vendar so poročila pokazala, da se naša podružnica giblje.

Med najpomembnejšimi vprašanji, ki se jih je plenum dotaknil, je treba zlasti omeniti kot nujno nalogo, da si tajnik čimprej organizira organizacijski

odsek ali da podružnica zaposli plačnega strokovnega tajnika. Nadalje je treba izpopolniti komisijo za preskrbo. Pred jeseni smo in misliti je treba na zimsko preskrbo delavcev in nameščenecv naše podružnice.

Poživiti pa bo treba delo tudi v drugih komisijah. Tako bo n. pr. treba najti nekatere praktične oblike kulturnoprosvetnega dela. Zakaj naše članstvo ni pokazalo prav nobenega zanimanja za ustanovitev pevskega zbora in igral-ske skupine? Zakaj ne sodeluje bolj pri svojem glasilu?

Najbolj boleče je pa vprašanje naše mladine. Že večkrat smo ga načenjali. Doslej še nismo znali odgovoriti, zakaj naša podružnica ni mogla in ne znala pritegniti mladine v svoje delo. Skoraj prav tako je pa pereče vprašanje tessejšega zblizanja med članstvom in podružničnimi organi. Plenum je pokazal, da je glavna naloga podružnice aktivizirati članstvo. Doseči to, pomeni zblizanje med upravnim odborom in članstvom.

Poročila pa nam mudijo naslednjo sliko o delu upravnega odbora:

NAŠI USPEHI IN NEUSPEHI

Julija je produkcija v našem podjetju zelo padla. Plana nismo dosegli in ne polne lastne cene znižali v takem odstotku kakor smo plansko predvidevali. Vzroki so različni, treba je, da jih vsi poznamo ter da vsakdo prispeva

svoj delež za zboljšanje, če hočemo da bo naš plan dosežen ob koncu novembra, kakor smo se obvezali in da bo polna lastna cena znižana za zahtevane odstotke.

Oddelki	Dosežen plan julija v %	Dosežen celoletni plan v %	Doseganje polne lastne cene v %					
			I. četrtletje		II. četrtletje		julija	
			zviš.	zniž.	zviš.	zniž.	zviš.	zniž.
Ročna stavnica	71.41	59.59	—	12.05	—	8.99	—	0.55
Strojna stavnica	95.94	64.11	—	2.56	0.57	—	6.06	—
Stereotipija	91.94	63.53	9.86	—	8.42	—	18.69	—
Kemigrafija	72.70	51.52	27.10	—	44.12	—	44.83	—
Risalnica	93.35	67.35	—	5.49	—	13.07	—	9.54
Litopretisk	138.35	89.60	—	8.99	—	5.37	1.87	—
Bakroretuša	73.49	59.86	—	26.46	—	26.66	—	20.15
Bakrojedkalnica	69.20	46.71	0.77	—	—	3.20	—	7.18
Fotografija	89.42	55.42	5.25	—	0.04	—	4.65	—
16 četverk	131.89	87.23	—	18.17	—	22.10	—	12.63
8 četverk	107.12	75.04	—	15.54	—	14.36	—	1.48
4 četverke	115.47	71.79	—	9.95	—	11.62	3.—	—
2 četverki	91.21	63.71	—	7.62	—	10.95	—	1.90
1 četverka	84.72	57.33	1.35	—	—	11.88	—	2.73
Rotacija	103.98	62.13	—	30.05	—	40.20	—	39.11
Offseitisk	125.77	96.81	—	17.15	—	24.30	—	24.28
Bakrotisk veliki	34.42	59.77	7.21	—	—	4.45	14.68	—
Bakrotisk mali	71.58	45.54	38.47	—	28.69	—	20.93	—
Knjigoveznica ročna	99.13	70.95	9.06	—	6.44	—	5.98	—
Knjigoveznica strojna	94.72	57.10	—	0.19	—	4.64	—	0.43
Vse podjetje	93.95	65.65	—	1.44	—	2.32	—	0.14

Nekateri vzroki poslabšanja bodo držali za večino oddelkov, zlasti dopusti, pomanjkanje dela in izdelavnega materiala ter zdravniški pregled. Na seji strokovnega sveta se je pa ugotovilo še sledeče:

Ročna stavnica: v oddelku prihajajo nepopolni rokopi, kar mora urediti tehnična pisarna, hkrati je dolžnost tehnične pisarne da v redu dostavlja stav-nici nakaznice, kar bo omogočilo boljšo organizacijo dela, ker bodo imeli delavci po več del. Oddelk mora urediti vprašanje razmetavanja, določiti dobre stavce za razmetavanje, ki bodo tudi

odgovarjali za zametan material. Na revizije, ki prihajajo v strojno stavnico, morajo ročni stavci napisati katero delo je. Pri knjižnih polah se mora poleg številke pole (signature) navesti tudi naslov knjige.

Strojna stavnica: v oddelku je pomanjkanje dela ter 1 in četrt ure čiščenja strojev obremenjuje samo 2 izmeni. Strojni stavci naj za revizije, če nimajo pravega formata v stroju, vedno postavijo 2 vrsti, da ročnemu stavcu ni potrebno sekati vrst in jih prenašati iz strojnice v ročno stavnico.

Stereotipija: očita se nam, da je od-

delek predrag, toda to je razumljivo, ker ni polno zaposlen in sicer zaradi pomanjkanja dela in zaradi manjšega obsega časopisja. Treba je, da se uprava podjetja pozanima za dodelitev dela iz drugih tiskarn, tako da se izvede koncentracija vsega stereotipnega dela v naši stereotipiji.

Knjigotisk: oddelk je na sestanku komisije za znižanje proizvodnih stroškov sprejel naslednje sklepe:

1. Za prevleko naj se po možnosti porabljaio na vseh strojih makulature.

2. Motorji naj se vedno ustavljajo, tako pri pripravi ali če se vlagalka odstrani.

3. Dodatek papirja naj se kolikor mogoče štedi. Strojnice in vlagalka, ki tega ne bodo upoštevali, bomo na sestanku razkrinkali.

4. Delovna disciplina mora biti na višku: zjutraj točno začeti, vestno delati in ne predčasno končati z delom.

5. Strojniki naj se ne držijo samo enega stroja, temveč naj si med seboj pomagajo pri delu.

6. Tudi vlagalka naj prispevajo k splošni pomoči tako pri pripravi in izrezovanju kakor tudi pri zvezovanju sestavkov itd.

7. Strojniki naj vedno vnaprej poskrbe za naslednjo formo.

8. Strojniki in vlagalka naj vpisujejo vsako izdelavno delo, četudi samo po četrt ure.

9. En pomožni delavec naj ostane vedno v strojnici.

10. Dotiskani sestavki naj se zavazujejo vedno izven stroja, da se ne zadržujejo stroji.

V knjigotisku je v zadnjem času vplivalo na slabše rezultate tudi beljenje oddelka, popravila strojev, menjava vajencev itd. Da ne pride do raznega čakanja, ne sme tehnična pisarna toliko časa dati nakaznice za tisk, dokler se ni prepričala, ali je papir v skladišču. Da ne bo več prišlo do pomanjkanja izvodov pri nakladi, posebno pri knjigah, mora knjigoveznica šteti pole istočasno kot vlagalka, ki je tiskala.

Bakrotisk oddelki: v vseh oddelkih je pereč problem pomanjkanje raketnožev, polir-papirja, barve in papirja, tako da res ne moremo govoriti o drugih pomanjkljivostih, dokler se oddelkov ne preskrbi z zgoraj omenjenim.

Lito risalnica: oddelk je bil polno zaposlen. Da je bil plan dosežen le 93.35% je treba pripisati delno rednim dopustom, delno pa odsotnosti vajencev. Znižanje proizvodnih stroškov in produktivnost oddelka se bo zvišala z povečanjem normiranega dela in pa z presežkom realnih norm.

Pretisk: oddelk se bori z težavami v postopku delovne procedure, ker mu primanjkuje najrazličnejšega kemičnega materiala. Prvenstvena naloga oddelka je, da korigira norme v brusilnici ter jih postavi na čim realnejšo bazo.

Offseitisk: en stroj ni bil v obratu v dveh izmenah, ker je bil vajenec v šoli. Oddelk ima težave z barvami, ki so slabe kvalitete in premalo ribane, tudi papir ne odgovarja, ker se preveč praši.

Kemigrafija in fotografija: za oba oddelka je bilo veliko pomanjkanje dela, tako da ne more biti govora o znižanju proizvodnih stroškov.

Na splošno so se dogajale pomanjkljivosti tudi s strani uprave podjetja in sicer:

1. slaba organizacija delovnega procesa s strani tehnične pisarne;

KAKO DELA KOMISIJA ZA TEKMOVANJE IN TARIFO

Komisija je doslej delovala v štirih sektorjih: 1. tekmovalje in obveznosti, 2. norme in nagradjevanja, 3. proizvodnja in znižanje proizvodnih stroškov, 4. tarifna vprašanja.

Tekmovalje. — Naloga tega odseka je organizirati tekmovalje, spremljati razvoj tekmovalja in ocenjevati rezultate.

Naš delovni kolektiv je v proslavo V. kongresa KPJ napovedal vsem grafičnim podjetjem v Sloveniji predkongresno tekmovalje. Rezultat tekmovalja ni takšen, kakršnega smo pričakovali. Prehitel nas je »Slovenski poročevalec«, ki je bil prvi; mi smo na drugem mestu. Vzroki našega neuspeha so predvsem, da so bili tedaj nekateri naši oddelki brez dela, razen tega pa je bilo precej ljudi na dopustu. V polletnem republiškem tekmovalju smo pa obdržali prvo mesto in prehodno republiško zastavo. V okviru podjetja je knjigovodnica napovedala tekmovalje vsem oddelkom. To tekmovalje bo končano 29. t. m.

Norme. — Vprašanje norm v podjetju je v nekaterih oddelkih še vedno pereče. Posamezni oddelki že delajo po normah, kolikor je mogoče, vendar se delavci v nekaterih oddelkih še otepaajo norm. Pomembna naloga referentov v oddelkih je, da budno spremljajo delo po normah. Zavedati se morajo, da so v korist delavcev in proizvodnje samo realne norme.

Proizvodnja in znižanje proizvodnih stroškov. — To je najpomembnejši

sektor komisije razen tarife. V načrtu je bilo, da stalno kontroliramo razvoj proizvodnje po oddelkih, odpravljamo napake, ki bi ovirale proizvodnjo, in budimo med delavstvom čut za socialistični odnos do dela. Komisija je imela težave, ker je primanjkovalo dela in materiala. Zato ni bila mogoča prava kontrola in napak nismo mogli odpravljati. Da so pa delavci v pravilnem odnosu do dela, zgovorno pričajo njihovi predlogi za znižanje proizvodnih stroškov. Odsek za znižanje proizvodnih stroškov je najbolj aktiven v strojnici knjigotiska. Dobilj smo zares dobre, stvarne predloge. Predvsem bo morala uprava podjetja ukreniti vse potrebno, da bo slehernemu oddelkovodji jasno, kje so najboljše mesta v proizvodnji njegovega oddelka.

Iz dosedanjega dela komisije je razvidno, da ni zajela vsega dela, ki ga je dolžna opravljati. Morala bo pritegniti v ožjo komisijo tovariše, ki bodo odgovorni za vzgojo strokovnega kadra, za stroje in orodje, za statistiko in evidenco. Statistika je bila doslej zelo pomanjkljiva.

Največje težave pa ima komisija pri zbiranju mesečnih poročil, ki bi jih morali dajati predsedniki komisij in grupni poverjeniki. Zelo redki so tovariši, ki prinesejo poročila brez vsakega opomina. V tem pogledu bi mogli posamezniki precej pomagati komisiji pri njenem delu. P.

KATEGORIZACIJA TISKARSKIH DEL IN NAŠA TARIFA

Kmalu po osvoboditvi je izšla uredba o mezdah in plačah delavcev in nametščencev. Ta uredba je bila eden pogojev za ustvaritev in razvoj napredne socialne zakonodaje v novi Jugoslaviji. Na njej je slonel ter se razvijal plačilni sistem po delovnem učinku, po normah.

Gospodarsko edino pravilno je, da je bilo treba najprej urediti gnotni položaj delavcev tistih panog naše industrije, ki so hrbtenica obnove in graditve socializma. Te panoge so pa rudarstvo, metalurgija in gradbena stroka. Tedaj je bilo treba za vsako ceno pritegniti čim več delovnih moči v proizvodnjo sploh ter tako položiti temelj za vse industrijske panoge in tako tudi za grafično stroko.

Zato je tudi nova uredba za tarifo v grafični industriji izšla tako pozno. Uredba je takšna, da ne more imeti nihče vtisa, češ tiskarska industrija je zapostavljena. Gnotni položaj grafičnega delavstva se je precej izboljšal. Doslej so dosegale najvišje urne mezde 19 din, po novi uredbi pa znašajo 29 din. V novih plačah so pa všteti tu-

di vsi prejšnji dodatki, n. pr. za slab znak itd.

Nova uredba močno upošteva kvalitifikacijo. Za boljšo kvaliteto — višja skupina! Tako so dani pogoji za pospeševanje strokovne usposobljenosti.

Ob uveljavitvi nove uredbe čaka grafično industrijo rešitev še ene težavne naloge. Obvezno je treba znižati polno lastno ceno za 10%. Kako bomo to dosegli? Na eni strani zvišanje mezd, na drugi pa znižanje stroškov!

Zavedno delavstvo pa zna dandanes premagovati največje težave, zato se tudi ne bomo ustrašili te naloge. Dobro se zavedamo, da je treba izpolniti petletni plan in zgraditi socializem.

Za izpolnitev naše naloge bo treba ustvariti naslednje pogoje: popraviti moramo norme, kjer niso realne; iznajdljivo moramo odkrivati nove organizacijske oblike in delovne metode, pa tudi načine, kako naj še bolj varčujemo z materialom: nujno potrebna je čim trdnjša delovna disciplina. Prav delovna disciplina je zelo pomembna; zaradi neprimerne delovne discipline smo doslej večkrat izgubili največ dragocenih produktivnih ur. H.

in preseči plan ter znižati polno lastno ceno, saj gornja tabela dovolj nazorno kaže posameznih oddelkov uspehe.

Celotni plan je dosežen do 65,65%. Če bi hoteli plan doseči do konca leta, bi moral biti procent koncem julija 58,33%, torej vidimo, da imamo že 7,32% naskoka ter moramo v bodočih mesecih prispevati še toliko, da bomo plan imeli izpolnjen že do konca novembra. Oddelki, ki imajo plan izpolnjen 63,63%, so izvršili svojo obveznost, ostali oddelki pa morajo v zvezi z upravo podjetja storiti vse, da ne bodo zaostali. R. Čenčič

KAKO JE Z MLADINO V NAŠEM PODJETJU

»Dokler bomo imeli takšno mladino, se nam ne bo treba ničesar bati,« je dejal maršal Tito. Če si ogledamo delo, ki ga je opravila naša mladina po osvoboditvi, sprevidimo, da se nam res ni treba bati še tako naporne poti v socializem.

Peti kongres KPJ je tudi mladini začrtal osnovni okvir za njeno delavnost. V zvezi s tem se moramo spet spomniti besed tovariša Tita: »Ne le kubični metri, še bolj pomembno je vzgojno delo mladinskih organizacij!«

Tudi v tem pogledu je naša mladina dosegla lepe uspehe. Toda zdaj si pa oglejmo posebej, kako je z mladino v našem podjetju.

Napačno bi bilo, če bi dejali, da pri nas mladina spi. Tudi naša mladina dela. Pravilneje rečeno bi pa bilo: del naše mladine dela.

V torek 10 t. m. je bila pri nas mladinska konferenca. Na njej je naša mladina sklenila ustanoviti svojo delovno brigado. V brigadi bo zajeta vsa mladina iz oddelkov in pisarn. Brigada bo predvsem združevala mladino pri prostovoljnem delu. Sestavljali jo bosta 2 četi, ki bosta sestavljeni iz grup po oddelkih.

Naša mladina zdaj tekmuje v kongresnem tekmovalju, zato se je zavezala, da bo ves čas tekmovalja sleherni mladinec delal po en dan na teden le pri produktivnem delu, tako da bo tudi mladina pomagala znižati polno lastno ceno.

Mladina se bo tudi potrudila, da bo utrdila delovno disciplino in zamujanje popolnoma odpravila. V tem pogledu hoče biti starejšim zgled. Med tekmovaljem bo tudi opravila 900 prostovoljnih delovnih ur. Razen tega bo skušala z agitacijo zajeti vse tiste mladinke, ki sicer niso dolžne, da se bodo udeleževale predvojaške vzgoje. Mladina se zaveda pomena tehnike, zato bo aktivno sodelovala v »Ljudski tehniki«.

Grafikon, ki ga bo mladina izdelala, bo prikazoval uspehe posameznih grup pri prostovoljnem delu. Med tekmovaljem bo imela nadalje še tri študijske sestanke.

Na prvi pogled sprevidimo, da vse to delo ni malenkost. Treba bo precej naporov, da bodo izpolnjene vse obveznosti. Zato pa bo moral tudi poprijeti ves mladinski aktiv, ne samo nekateri.

Doslej na žalost ni bilo tako. Dogajalo se je, da so se nekateri izogibali dela ter se na razne načine izgovarjali. Posamezniki so celo zasmehovali mladinske poverjenike. Prav ti posamezniki pa pravijo, da ne potrebujejo idejnopolitične vzgoje.

Če bi vsa mladina sledila njim, bi ne bilo proge Brčko—Banoviči, ne proge Šamac—Sarajevo, ne avtomobilske ceste Beograd—Zagreb, bila bi pa poina promenada, plesišča in zabavišča, kjer nekateri izgubljajo dragoceni čas ter se razvijajo v malomeščanske idiote. Toda večina naše mladine je zdrava. Šteti jo moramo med slavno Titovo mladino, ki pomaga zavedno ter navdušeno graditi socializem. S.

**Mladina,
kje so tvoji prispevki?**

Nadaljevanje z 2 strani.

2. napake, ki se dogajajo, se premalo nakazujejo oddelkovodjem in delavstvu;

3. statistika ni dajala na razpolago pravočasno svojih podatkov.

Tudi komisije za znižanje proizvodnih stroškov po oddelkih niso bile zadosti agilne, razen v strojnici ter je potrebno, da se tudi v tej smeri položaj izboljša. Prav gotovo je pa eden najbistvenejših vzrokov mrtvila nezainteresiranost in nesodelovanje vsega delavstva. Mislim, da pa ni potrebno posebej pohvaliti oddelkov, ki jim je uspelo kljub težavam, v zadnjem času doseči

KAJ VE POVEDATI KOMISIJA ZA PRESKRBO

Komisija za preskrbo je ta mesec našemu članstvu razdelila 5 vagonov drv. Hkrati si je komisija zagotovila še 100 m³ drv in dobila pri trboveljskem okraju izvozno dovoljenje. Tudi krajevni odbor grafične industrije je obljubil, da bo po glavni direkciji dobil za vse grafične podružnice večji kontingent drv, tako da so v splošnem izgledi glede nabave drv prav povoljni. Prav tako nam obljublja krajevni odbor v prihodnjem mesecu nekaj premoga in krompirja za naše članstvo. Te obljube niso prazne in lahko nanje z gotovostjo računamo. Vendar pa moramo takoj predlagati, koliko drv potrebujemo za naše članstvo. Zato naj grupni poverjeniki ali tisti, ki so v grupi zadolženi za preskrbo, zberejo naročila od svojih članov in jih čimprej sporočijo komisiji. Ta bo potem precenila, koliko od tega bomo knili iz naše dobave 100 m³, ostalo pa bo predložila krajevnemu odboru. Pohitimo torej, toda ne pretiravajmo v naročilih.

Ker bo kmalu razpisana v časopisih ponovna delitev drv na odrezke gospodarskih makaznic, opozarjamo članstvo, ki si namerava po sindikatu nabaviti drva, da bomo te odrezke morali oddati. Lahko se pa nadejajo, da bomo delili večje količine, kakor bi jih sicer dobili pri »Kurivcu«, ker bomo dobili precej drv prostih presežkov. Bo pa tudi cena nekaj nižja od one, ki je pri »Kurivcu« (tam stane meter 598 din, drva ki nam jih pa bo nabavil Krajevni odbor, stanejo franko Ljubljana 450 din in bo nekaj več prišlo s prevozom).

ŠE 7253 UR — V TREH MESECIH!

Obljuba dela dolg. Ta stari pregovor bi bilo treba napisati kot geslo na naše grafikone o prostovoljnem delu. Poleg pa bi morali biti vselej tudi napisana s prav debelimi črkami številka, ki bi je ne smeli vsaj letos pozabiti: 16.486.

Ali veste, kaj ta številka pomeni? Če niste pozabili, da smo se zavezali letos opraviti nad 16.400 prostovoljnih delovnih ur, ne boste gledali na to le kot na — suho številko. V tem je mnogo več. Spričo te številke bi se morali naučiti računati. Morali bi pa tudi spoznati, da naše obveznosti niso zgolj suhoparni računi, čeprav je treba spričo njih računati.

Minilo je pet mesecev, odkar se je začela letošnja sezona prostovoljnega dela. V prvih mesecih spomladi se marsikomu »še ni mudilo«, da bi začel izpolnjevati svoje obveznosti. Leto se mu je zdelo zelo dolgo. V predkongresnem tekmovanju smo skušali opraviti čim več ur. Tedaj je pa že nastopila vročina in marsikdo je spoznal, da je začel prepozno delati. Vendar smo med kongresnim tekmovanjem razveselljivo izpolnjevali skupno obveznost. Če bi vsak mesec opravili toliko prostovoljnih delovnih ur, bi v dobrih petih mesecih izpolnili obveznost.

To se pravi, da bi zdaj že opravili 16.486 ur. Julija smo namreč delali 3105 ur. Toda tako marljivi bi morali biti še skoraj tri mesece, da bi pred zimo izpolnili, kar smo obljubili. Doslej (do konca julija) smo namreč opravili 9233 prostovoljnih delovnih ur. To se pravi, da moramo opraviti še 7253 ur.

Koliko imamo še časa? Avgust, september in oktober. Ni več zanesljivo, ali bo mogoče delati še novembra. Potemtakem bi morali poslej vsak mesec opravi-

Da pa nam bo pri jesenskih dobavah nekoliko olajšano vprašanje denarja, nam je prišlo čisto na pomoč mestna hranilnica. Vsakemu članu je pripravljena posoditi 3000 din, ki jih je treba vrniti najkasneje v petih mesečnih obrokih. Tudi to akcijo naj čimprej izvrše med članstvom poverjeniki, in sicer tako, da si neke oskrbe na stroj pisan seznam svojih članov in ga v dveh izvodih izpolnijo, koliko posojila želi vsak in v kolikih obrokih bo denar vrnil; vsak, ki si bo izposodil, naj se v svoji rubriki podpiše. En izvod bomo imeli v naši blagajni, da bo članom vsak mesec odtrgana določena vsota, drugega pa bo sindikat predložil Mestni hranilnici. S tem odpade za vsakogar iskanje prič, jasno pa je, da se je s svojim podpisom zavezal, da bo v redu vračal, ker zanj odgovarjata uprava podjetja in sindikalna podružnica. Nekateri naši člani še lanskim dolgov niso poravnali, zato letos ne bodo mogli dobiti posojila. Zaradi slabih izkušenj bomo tudi obroke sproti odbijali pri blagajni uprave.

Naša komisija je zdaj dobila tudi nekaj otroške konfekcije (40 otroških majic in 4 čepice), nekaj gradla, imleta, športnega platna in nekaj tuljav sukanca, vse to v vrednosti 19.373 din, poleg tega še 440 britvic — kar je za naše članstvo rameroma malo, toda pri pogostejših delitvah, ki se nam obetajo, bomo prišli vsi na vrsto. V prihodnjih dneh bomo dobili tudi nekaj belih telovadnih copat, ki jih bomo takoj razdelili članstvu.

viti še po 2417 ur. To pa nikakor ni malenkost.

Zato je treba še vedno opozarjati na prostovoljno delo. Stalno bo treba drezati tiste, ki se celo zdaj obotavljajo začeti delati, čeprav bo kmalu jesen. Upoštevati je treba zlasti, da so mnogi tovariši in tovarišice ne le izpolnili svoje obveznosti, temveč jih visoko presegli. Oglejte si grafikone! To pa pomeni, da je še mnogo zamudnikov, ki svojih obveznosti ne izpolnjujejo, sicer bi nas ne čakalo še 7253 ur. Poslej ne bo več delalo toliko tovarišev, ki so svoje obveznosti že zelo presegli, zato je vprašanje, ali bomo opravili vsak mesec nad 2400 ur. Toda moramo! To je vprašanje časti naše sindikalne podružnice!

Pred kongresom KPJ smo se zavezali, da bomo med kongresnim tekmovanjem opravili 2000 ur prostovoljnega dela. Ponosni smemo biti, da smo obveznost presegli za 1536 ur.

Zato smemo tudi upati, da bomo ob pravem času izpolnili vseletno obveznost. 16.486 ur moramo opraviti do 29. novembra, kakor smo se zavezali. Toda, kakor rečeno, moramo čim bolj pohiteti, da bomo opravili čim več ur še pred novembrom, dokler ne pritisne mróz. Včasih je novembra že sneg in ustavijo se vsa gradbena dela na prostem.

Če si podrobneje ogledamo številke o opravljenem delu, spredimo, da so bili n. pr. moški marljivejši kakor ženske: opravili so 1857 prostovoljnega dela med tekmovanjem, ženske pa 1248 ur.

Spričo razveseljivih uspehov julija, je sledilo avgusta silno nazadovanje. Dne 8. t. m. se je udeležilo prostovoljnega

KOMISIJA ZA SOCIALNO SKRBTVO

Ni dovolj samo, da na sejah razpravljamo o nalogah naše komisije. Pomembnejše je podrobno delo po delavnicah med tovariši. Referenti morajo dobro poznati članstvo v grupah. Zanimati pa se morajo seveda kar najbolj za vprašanja socialnega skrbstva. Nikakor ne smemo misliti, da je s tem že vse rešeno, ker je naše socialno zavarovanje na taki višini, na kakršni še ni bilo. Dolžnost komisije je skrbeti, da delavstvo tudi uživa vse pravice, ki mu jih zagotavlja zakon.

Naloge komisije so na splošno naslednje: 1. skrb da je delavstvo in namoščenstvo pravilno in pravočasno zavarovano, 2. da dobijo zavarovanci pravočasno hraninarino, 3. da se zanima za stanovanjske razmere članstva, 4. da posveča posebno pozornost zaščiti naših mater v produkciji, 5. da se zanima, v kakšnih razmerah živijo bolniki, 6. da vodi kontrolo nad zdravniškimi obiski.

Doslej pa komisija vseh teh nalog ni opravljala kratkomo zaradi tega, ker delo ni bilo razdeljeno na dovolj številne njene člane.

V tem poslovnem letu je imela komisija tri seje. Na njih je razpravljala o dodelitvi dopustov v sindikalnih domovih in o podporah za čas dopustov. V sindikalne domove je šlo letos na okrevanje 8 tovarišev in 3 tovarišice. Prihodnji mesec pojdejo na dopust trije tovariši; eden iz ročne stavnice v Gozd Martuljek, iz nočnega ekspedita v Bohinj in iz strojnice v Kaštel Stari. Novembra pojde en tovariš iz litografije v dom »Toneta Čufarja«. S tem so oddana vsa mesta v sindikalnih domovih, kolikor jih je dal glavni odbor ES.

Denarne podpore iz sklada za dopuste po 800 din so prejele štiri tovarišice; ena tovarišica je prejela 700 dinarjev. Iz fonda za socialne podpore je prejel en tovariš 1500, ena tovarišica pa 1000 dinarjev.

Komisija je dala vse podpore na predlog grupnih referentov. Tudi v bodoče naj se prosilci obračajo za podpore na grupne referente, ne pa neposredno na predsednika komisije. Komisija sama ne more dovolj dobro poznati razmer, v kakršnih živijo posamezni tovariši in tovarišice. S tem pa ni rečeno, da ni treba k sodelovanju v komisiji čim bolj pritegniti vsega članstva. Komisija bo mogla res uspešno delovati, ko ji bodo pomagali pri delu vsi, ki pričakujejo od nje kakršne koli podpore. U.

dela na progi V. kongresa le 14 ljudi, 13. t. m. pa nas je bilo samo enajst.

Med najmarljivejšimi prostovoljci prednjači naš neutrudni brigadir Ivan Opara, ki je že pred kongresom KPJ izpolnil svojo obveznost — 300 ur! Ni pa še zadovoljen. Namestnik brigadirja Anton Zrnec bo tudi kmalu dosegel 300 ur, tako da bosta pri nas dva tovariša prejela zlato značko z rdečo zvezdo. Nikakor pa ne smemo pozabiti še tovarišice Jožefe Rakarjeve, ki je že presegla 300 ur. Med mladinci se je najboljši izkazal Karel Starc iz strojnice, ki je opravil 260 ur. Obljubil je, da bo presegel 300 ur. Številni tovariši so že prejeli srebrne značke, več jih bo pa kmalu.

Zgledov imamo torej dovolj, da bi tudi poslej vneto branili čast naše podružnice pri prostovoljnem delu

PROBLEMI ZAŠČITE DELA V NAŠEM PODJETJU

Treba je, da se malo širše pomenimo o problemih, ki se nanašajo na delo in težave v naši komisiji za zaščito dela. Predvsem je treba poudariti, da se je o tem doslej še zelo malo govorilo ter da je bilo splošno težjiše razprav pri dvigu proizvodnje, delovni disciplini, tarifi in tekmovalnosti itd., o tehnično-higienski zaščiti delavstva so pa obstojali še vedno nejasni pojmi.

Delno je to škodljiva dediščina še starega kapitalističnega vpliva, da marsikdo še vedno ne pojmuje pravičnega odnosa do delavca ter pozablja, da delovna moč ni samo za danes ali jutri, temveč da gre tu za nov odnos do delovnega človeka, ki mu je treba z vsemi razpoložljivimi sredstvi varovati zdravje. Nujno je, da opozorim na to vse naše dobromislečje in progresivne čitatelje ter da bi s skupnimi močmi delali na tem, da se čimprej znebimo te nezdrave miselnosti.

Glede pismenega predloga, ki se nanaša na tehnično-higiensko izboljšanje posameznih oddelkov v podjetju, je komisija pri vodstvu naletela na popolno razumevanje. Dokaz tega so že kar lepi rezultati, ki se vidno odražajo v dosežanju delu: beljenje in splošna preureditev razsvetljave v strojni stavnici, naprava umivalnice, beljenje in ureditev knjigotiskarske in rotacijske strojnice, beljenje in očiščenje vsega stopnišča, nabava in montaža raznih ventilacijskih naprav, preureditev prostorov v klišarni ter steklitev in pleskanje vseh oken. Vse to že nazorno prikazuje, da kaže vodstvo podjetja vso voljo za sodelovanje pri izboljšanju delovnih pogojev.

Delo za obratno ambulanto ter omariče za prvo pomoč zadovoljivo napreduje. Oboje je v zadnji fazi dela, tako da bomo po dovršitvi pleskarskih del lahko namestili vse na odgovarjajoče mesto.

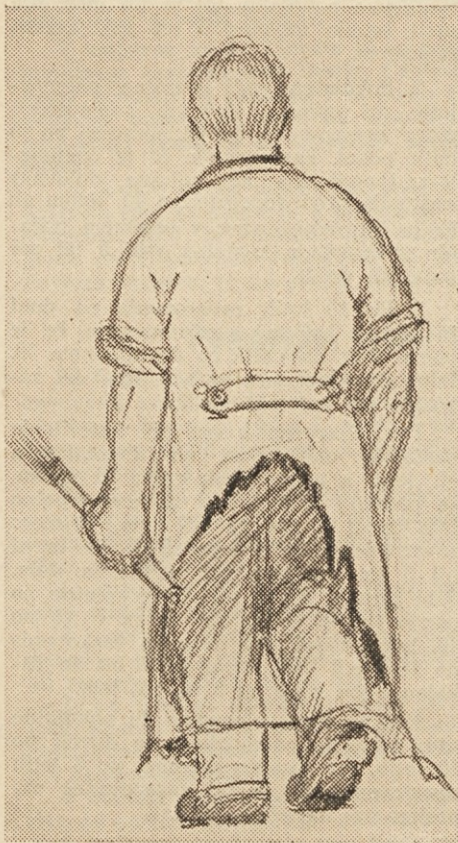
Glede snage ni vodstvo podjetja na splošno izdalo še nobene posebne okrožnice. Uvedlo je poleg starega samo redno pometanje in čiščenje stopnišča. V tem pogledu bo treba vložiti še mnogo truda in volje, tako da se bodo posamezni oddelki z vsemi pritliklinami dnevno čistili. K temu spada tudi brisanje prahu in čiščenje poda. Zavedati se moramo, da prebije delavec v obratu skoraj tretjino svojega življenja, opravlja v njem nad vse važno in pogosto zelo težko delo, ki je obenem tudi odgovorno. Zato ne smemo zanemariti nobene malenkosti, ki bi pripomogla k izboljšanju razmer v oddelkih, bodisi tistih, ki koristijo redu in snagi, ali pa tudi onih, ki so v prid obratnim napravam in produkciji.

Posebno pozornost je treba posvečati čiščenju stranišč in pljuvalnikov. Brez dvoma je to poglavje zase ter je vredno, da se pri tem zadržimo malo delj časa. Zanimiva je splošna slika, ki jo nudijo naša stranišča v podjetju. Pretežna večina jih je posebno po oddelkih v zelo žalostnem stanju, kjer takoj opaziš, da so skrajno zanemarjena in da je čiščenje zelo redko in površno. Poleg tega so potrebna vsa stranišča nujnih popravil, kar se do danes še ni nikjer zgodilo. Vsa ta dejstva so slabi pokazatelji zdravstvene zavesti, splošne kulture in čuta odgovornosti posameznika do skupnosti in obratno. Sploh se pogreša v podjetju človeka, ki bi neposredno odgovarjal in skrbel za snago, red in stalna popravila v straniščih.

Prav značilen je primer stranišča ročne stavnice. Tu imamo dva pisoarja. Pri prvem pušča odtočna cev (kar lahko opazimo tudi pri vseh ostalih straniščih), drugi pisoar pa stoji enostavno zalepljen

s papirjem, to pa iz razloga, da se ne bi kdo spozabil in opravljal potrebo vanj, ker je odtočna cev še bolj pokvarjena. To obstoja že dolgo.

Pod nobenim pogojem ne smemo misliti, da je splošna skrb za red, snago in splošno zdravje delavca izključna dolžnost vodstva podjetja. Ta dolžnost pade prav v taki meri tudi na posameznika. Na splošno naj pa služijo stranišča res samo svojemu namenu, ne pa kot skladišča stare navlake. Priporočljivo je ogledati si to stvar v nočnem ekspeditu. Že predprostor tega stranišča pokaže, da ta kolektiv ne goji mnogo čuta za dvig higijene. Vse najrazličnejše posode in kar še tam vidiš, spada gotovo kam drugam. Stranišče samo pa izgleda še slabše.

Vprašanje delovnih oblek od zadnje strani

Kočljiva zadeva so pljuvalniki. Teh močno primanjkuje, kjer pa so, se redko uporabljajo. Pljuje se vse vprek, česar ne smemo pripisati samo grdi razvadi, ki je vsesplošna, temveč, da je to zdravju škodljiva pregreha. Vsi predobro vemo, kako se s pljunki razširja bacil tuberkuloze, dave, influence, angine in cela vrsta drugih bolezni. Pljunek se posuši in kužne kali se dvigajo s prašnimi delci v zrak, ki jih vdihavamo. Jasno je, da je okuženje potem neizogibno. Ne smemo se potem čuditi množičnemu obolenju in pojavljanju različnih bolezni sploh, če tudi tuberkuloze ne štejemo. Dolžnost nas vseh je, da dokončno prenehamo s to grdo razvado, dolžnost vodstva pa je, da takoj nabavi in namesti zadostno število pljuvalnikov, ki pa ne morejo biti istočasno smetišče za druge odpadke, kar lahko danes opazimo. V tem smislu je treba zagotoviti redno čiščenje.

Glede nabave delovnih oblek ne moremo omeniti zadovoljivega rezultata. — V tem smislu obstojajo najrazličnejši pojmi, kdo je in kdo ni upravičen do delovne obleke, ki jo nabavlja podjetje de-

lavcu. Da to enkrat za vselej odpade, navajam besedilo pravilnika o higienskih in tehničnih varnostnih ukrepih pri delu v tiskarskih podjetjih, ki povsem jasno obrazloži, kdo je upravičen do obleke. Člen 39. tega zakona se glasi:

Podjetja morajo dati delavcem, ki delajo s svincem in kemikalijami, delovno obleko, ki se da lahko prati, se tesno prijema telesa ter je za prah kolikor mogoče nepropustna; kjer pa to narava dela zahteva, se dajo delavcem tudi čepice za glavo in rokavice. Te obleke imajo delavci med delom, po končanem delu pa jih pustijo v podjetju. Podjetja skrbijo, da se varnostne obleke čim večkrat perejo, a najmanj vsakih 14 dni. Delavcem, ki vlivajo svinec, je treba dati na razpolago varnostne rokavice proti opeklinam, varnostno obutev in predpasnike.

Poudariti je treba, da so upravičeni do teh oblek tudi vsi oni delavci, ki so zaposleni pri bronžiranju, kar do danes vodstvo podjetja ni upoštevalo. Na splošno se pa mora zavedati vsakdo, da nosi delavec delovno obleko za zaščito lastnega zdravja in ne zato, da si prihrani drugo. Prepričan sem, da bo vodstvo podjetja spoštovalo zakon ter čimprej začelo izpolnjevati predpise.

Kar se garderobnih omarič tiče, ne smemo pozabiti, da jih močno primanjkuje. Ugotovljeno je, da nima še vedno 56 delavcev svojih omarič ter so prisiljeni obešati svoje obleke po stenah ali pa, da jih tlačijo skupno z drugimi v že itak premajhnih omaričah. Dolžnost podjetja bo, da tudi to vprašanje že enkrat dokončno reši ter priskrbi res higienske omariče, kakršne predpisuje zakon, ki pravi, da da podjetje vsakemu delavcu dvodelno garderobno omaričo, in sicer en del za civilno, drugi del pa za delovno obleko. Dvodelne garderobne omariče morajo imeti navpično pregrado, tako da civilna obleka ne pride v dotiko z delovno. Opremljene morajo biti s ključavnico.

Končno bi bilo treba pogledati, kakšno je na splošno zdravstveno stanje delavstva v našem podjetju. O tem zdaj še nimamo dovolj jasne slike. Krajevni odbor nas obvešča, da je po zadnjih ugotovitvah procent obolenih precej visok, tako da je znašal 7.8%, kar presega maksimum obolenja, ki je bil doslej, in je znašal 3.5%. Serijski zdravniški pregled, ki je bil pred mesecem dni zaključen, je pokazal nazorno sliko, kakšno je zdravstveno stanje našega delavstva. Do danes nismo na žalost prejeli nobenih podatkov o tem pregledu. Dognano je, da ni bil še nihče od pregledanih, ki mu je bila od röntgenologa ali pri nadaljnjem zdravniškem pregledu ugotovljena bolezen, pozvan od Drž. zav. za soc. zavarovanje v nadaljnje zdravljenje, kar je gotovo vse graje vredno. V tem pogledu bo potrebno, da komisija za zaščito dela stori vse ukrepe, da skupno z inšpekcijo dela doseže v tem smislu povoljne rezultate.

Iz vseh zgornjih ugotovitev in nedostatkov je naloga sindikata in vodstva podjetja, da polagata na delovno varnost in zdravstveno zaščito več pozornosti. Vsi bomo morali posvečati močno svojo delavnost v tej smeri, ki je največjega pomena za pravilno in točno izpolnitev našega petletnega plana, ki ga ne bo mogoče uresničiti v zatohlih in temnih prostorih, ampak le v zdravih higienskih obratih.

Za komisijo:
Možina Marjan.

KATERA LETA ŠTEJEMO ZA POKOJNINO?

Ko Državni zavod za socialno zavarovanje računa in določa pokojnine po novem od 1. januarja 1947 dalje veljavnem zakonu o socialnem zavarovanju delavcev, nameščenecv in uslužbenecv, bo moral v vsakem primeru najprej ugotoviti: je bil oni, ki zahteva pokojnino bodisi radi starosti ali radi onemoglosti, tisto število let **pokojninsko** zavarovan, kolikor se zahteva za starostno, za onemoglostno ali rodbinsko pokojnino.

Da dosežem pravico do pokojnine, moram biti torej za **pokojnino** neko število let zavarovan in šele, kadar dopolnim ta pokojninska leta, sem si pridobil pravico do pokojnine.

Pogrešno bi zato tolmачil novi zakon o socialnem zavarovanju delavcev, nameščenecv in uslužbenecv, ki bi pravico do pokojnine meril sedaj po letih dosedanjega dela ali pa po letih bolniškega zavarovanja. Leta bolniškega zavarovanja, leta dosedanjega dela se namreč ne krijejo pri vseh delavcih z leti pokojninskega zavarovanja. Če je bil za starost, onemoglost in smrt zavarovan v prejšnji Jugoslaviji ves čas rudar, če je bil pokojninsko zavarovan ves čas zasebni nameščenec so pričeli izvajati zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za delavce, ki so bili zavarovani v splošnem, delavskem zavarovanju (pri bivših okrožnih uradih) šele od 1. septembra 1937 dalje. Od tega dne dalje se je izvajalo zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za te delavce in vsi ti delavci imajo za enkrat iz dobe bivše Jugoslavije le toliko let pokojninskega zavarovanja, kolikor so bili zaposleni in tudi pokojninsko zavarovani po tem dnevu.

Podčrtati moramo torej še enkrat: sedaj se štejejo samo leta pokojninskega zavarovanja in tedaj imajo delavci zavarovani prej samo v splošnem delavskem zavarovanju do 1. I. 1947 največ 9 let in 4 mesece pokojninskega zavarovanja, če so bili od 1. septembra 1937 do 31. decembra 1946 ves čas zaposleni in zavarovani.

Prav posebno pa je poudariti in podčrtati dejstvo, da je ljudska država ne glede na velik računski in tehnični deficit socialnega zavarovanja prevzela nase to obveznost in priznala za polnovredno pokojninsko zavarovanje vsako pokojninsko zavarovanje pri vseh nosilcih obveznega socialnega zavarovanja iz prejšnje Jugoslavije, ki so prešli v sestav Državnega zavoda za socialno zavarovanje.

Zakon o socialnem zavarovanju pozna osebne pokojnine in rodbinske pokojnine.

Osebne pokojnine pa moramo deliti na dve skupini, in sicer: a) starostne pokojnine in b) invalidske pokojnine. Do starostne pokojnine ima pravico zavarovanec brez dokaza o onemoglosti potem, ko je odslužil predpisana leta službe in doživel predpisano starostno mejo.

Do inval. pokoj. pa ima pravico zavarovanec, če je popolnoma onemogel, če je nastopila splošna delovna onemoglost in invalidsko pokojnino more prejemati delavec, če je postal poklicno onemogel, vendar mora biti v vseh teh primerih onemoglost dokazana in izpričana.

Rodbinske pokojnine pa delimo na vdovske in otroške, do te pokojnine pa imajo vdove, otroci pravico, če je mož,

oče bil že predpisano dobo pokojninsko zavarovan.

Za vse pokojnine (osebne, invalidske, rodbinske) pa določa zakon, da doseže zavarovanec pravico do te pokojnine šele tedaj, ko izpolni predpisano dobo pokojninskega zavarovanja in s tem izpolni predpisani rok čakanja (staž). Prepričani smo, da bo vsak razumel: z zakonom je določeno, koliko let najmanj mora biti zavarovanec pokojninsko zavarovan, da lahko zahteva starostno pokojnino, koliko let, da lahko dobi onemoglostno pokojnino, in koliko let, da družina lahko dobi rodbinsko pokojnino.

Za posamezne vrste pokojnin so določene različne čakalne dobe:

1. Vdove, otroci imajo pravico do rodbinske pokojnine, če je bil mož, oče pred smrtjo najmanj 5 let pokojninsko zavarovan.

2. Pokojnino radi popolne onemoglosti ali splošne delovne onemoglosti more zavarovanec dobiti najprej po 5 letih pokoj. zavarovanja, če je onemoglost (popolnoma ali splošna delovna) nastopila pred dopolnjenim 40. letom ali če je bil zavarovanec v celotnem trajanju zavarovanja zaposlen vsaj 5 let pri najtežjih delih.

3. Po 10 letih zavarovanja pa dobi invalidsko pokojnino zavarovanec, če je onemoglost nastopila po dopolnjenem 50. letu, a zavarovanec ni bil niti 5 let zaposlen pri najtežjih delih.

Pri zavarovancih pa, pri katerih je nastopila onemoglost po dopolnjenem 40. letu, a pred dopolnjenim 50. letom, se podaljša 5-letni staž za vsako polno leto iznad 40 let za pol leta. Primer: zavarovanec, ki je dopolnil 47 let in ni bil 5 let zaposlen pri najtežjem delu, dobi pravico do invalidske pokojnine po osmih in pol letih, ker je za 7 let po 40. letu prišteti k 5 letim za vsako polno leto po pol leta, torej za 7 let se čakalna doba zviša za 3 in pol leta.

Staž za dosego pravice do pokojnine radi poklicne onemoglosti se dovrši po 12 letih zavarovanja oziroma po 8 letih zavarovanja, če je bil zavarovanec zaposlen pri najtežjih delih.

4. Starostno pokojnino pa more dobiti zavarovanec, če je prebil najmanj 15 let pri najtežjih delih in ko dovrši 55 let starosti, zavarovanec, ki je prebil najmanj 25 let pri delu kakršne koli vrste, ko 20 let pri težkih delih in ko doseže 60 let starosti, zavarovanec, ki je prebil najmanj 25 let pri delu kakršne koli vrste, ko dovrši 65 let starosti, če je možki, oziroma 60 let starosti, če je ženska.

Čakalna doba za starostno pokojnino je torej 15 let za najtežja, 20 let za težka in 25 let za ostala dela.

Samo radi jasnosti je pripomniti, da pa s tem, ko izpolnim zahtevano čakalno dobo, še nisem dosegel pravice do **poine pokojnine**. Pokojnina znaša po dovršenih 5 letih zavarovanja 40% pri najtežjem, 30% pri težkem in navadnem delu. Ta odstotek raste z leti nadaljnje zaposlitve in doseže pravico do polne pokojnine po 25 letih zavarovanja, ki je bil več čas pri najtežjem, po 30 letih zavarovanja, ki je bil ves čas pri težkem in po 35 letih zavarovanja, ki je bil ves čas pri navadnih delih zaposlen.

Vsa dosedanja leta **pokojninskega** zavarovanja pa štejejo v čakalno dobo in se bodo štela tudi, ko se bo določala

REDKO ...

V stari dobi učenjake klinopis mrtvičil je; z dletom znake — brez napake so klesali v kamenje.

Pa Kilajci, rumenjaki, silno brihtni so ljudje; davno so pisali z znaki, ki dandanes že drže.

Potlej Gutenbergov Johann svetu je iznajdbo dal: tisk odlično bil zastopan, znanost je posredoval.

Pa že pride kaka zbrka, ki tiskarje gonobi, ki jim na možgane trka, ki neznansko jih jezi.

Nekdo kar mōč drobno piše, vrsto v vrsto sllači tā, s svinčnikom med njimi riše, sam se v zmedi ne spozna.

Kilometer dolgi stavki, vlečejo se v pol strani, vmes pa jalovi popravki — glave ne in repa ni.

Kadar pišeš za tiskarja, tudi v tvojo bo korist, manj veljalo bo denarja, če bo rokopis lep, čist.

Redko vidiš belo vrano, redko čeden rokopis, redko — meni pač ni znano — najdeš kje čitljivo

podpis.

.....

Kdo je nepismen? Vsakdo, ki ne bere.

*

Resnica bode v oči, če je dovolj čista.

*

Napake bi bilo treba odkrivati tako slovesno, kakor odkrivamo spomenike; morda bi jih tedaj kdo opazil — namreč svoje napake, ne spomenike!

*

Kdor življenja ne pozdravlja z delom, mu življenje in odzdravlja — s kruhom.

*

Veljavna so le tista spričevala, ki jih nostrificira (potrdi) življenjska šola.

*

Čas ne zna uporabiti ljudi, ki ga ne znajo rabiti.

*

Kdor se s pametjo skrega, ga neumnost tepe.

*

Noben zid ni tako trd, da bi manj trda glava ne prišla skozi.

višina pokojnine. Vsak pa bo mogel sam preračunati, koliko let že ima doslej pokojninskega zavarovanja in spoznati bo moral, da dokazuje tudi ta zakon, da je oblast v rokah delovnih množic.

Prav posebno pa bo spoznal to resnico, ko bomo obravnavali, pod kakšnimi pogoji že sedaj dopušča novi zakon možnost, da se bodo štela v leta pokojninskega zavarovanja že tudi vsaj delno leta, ko delavec še ni bil zavarovan za starost, onemoglost in smrt.

(Socialna zakonodaja)